Dosarul nr.2a-201/24 (2-23148750-03-2a-21022024)
Instanța de fond: judecătoria Bălți, sediul Central
Judecător: N. Costaș

CURTEA DE APEL BĂLȚI
DECIZIE
În numele Legii

02 iulie 2024 mun. Bălți

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți
în componență:
președintele ședinței, judecătorul Elena Grumeza,
judecătorii Natalia Chircu și Dumitru Corolevschi,
grefier Cristina Svaracevschi,
examinând în ședință publică cererile de apel declarate de Serghei Bersan și IP Școala de Arte "Ciprian Porumbescu" împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul central din 04 decembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Serghei Bersan către IP Școala de Arte "Ciprian Porumbescu" privind anularea ordinului de sancționare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,

a constatat:

Pretențiile reclamantului:

1. La 18 octombrie 2023 reclamantul Serghei Bersan a înaintat cerere de chemare în judecată către IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" prin care a solicitat:
   - ✓ anularea ordinului nr. 51 01-06 din 21.09.2023 emis de IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu";
   - ✓ încasarea prejudiciului moral în mărime de 5000 lei;
   - ✓ încasarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acțiunii s-a invocat că, reclamantul din ianuarie 2001 activează în calitate de profesor de chitară la Școala de Arte „Ciprian Porumbescu". În anul 2014 între reclamant și directorul școlii Gheorghiștean Irina a fost semnat contractul individual de muncă nr.5 pe o durată nedeterminată.
3. Menționează că, la data de 21.09.2023 i-a fost adus la cunoștință ordinul nr.51 01-06 din 21.09.2023 cu privire la disciplina muncii potrivit căruia în privința sa a fost aplicată o sancțiune disciplinară sub formă de mustrare aspră. Ca temei de aplicare a sancțiunii disciplinare pârâtul a indicat încălcări repetate a disciplinei muncii și nesubordonatul administrației instituției.
4. Pretinde reclamantul că, nu are încălcări a disciplinei muncii, fapt ce se confirmă prin lipsa sancțiunilor. În lipsa abaterilor disciplinare din partea sa, pârâtul neavând nici un temei real și concret a indicat în ordin niște afirmații la general, nefiind clar pentru care abatere a disciplinei de muncă a fost sancționat. Reține că, secțiunea disciplinară nu poate fi aplicată doar la discreția șefului, fiind

necesară comiterea încălcării disciplinei de muncă şi doar în condiţiile respectării unor reguli procedurale. Relevă că, în ordinul dat nu a fost indicat nici termenul şi nici organul în care sancţiunea poate fi contestată.

5. Adaugă reclamantul că, angajatorul are faţă de dânsul o atitudine preconcepută. Persecutarea sa a început după situaţia când de către administraţie i s-a cerut o sumă de 2 000 lei precum că pentru fondul şcolii, iar dânsul a refuzat să dea aceşti bani, mai mult ca atât la data de 06.09.2023 a depus o plângere la Primăria mun. Bălţi.
6. Pretinde reclamantul că, emiterea de către administraţie a ordinului nr.51 01-06 din 21.09.2023 prin care a fost sancţionat din prima dată la mustrare aspră, în lipsa abaterii disciplinare şi în lipsa aplicării anterior faţă de dânsul a sancţiunilor disciplinare, confirmă persecuţia administraţiei faţă de dânsul şi ilegalitatea actului emis.
7. Adiţional subliniază reclamantul că, a încercat să soluţioneze litigiul apărut în afara instanţei de judecată, astfel la data de 27.09.2023 a înaintat cerere prealabilă la Primăria mun. Bălţi, care prin scrisoarea din 10.10.2023 i-a dat un răspuns formal. Ulterior, la data de 28.09.2023 a înaintat o cerere prealabilă către Instituţia Publică Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu" mun. Bălţi, care a rămas fără răspuns şi examinare.
8. Evocă reclamantul că, consecinţele ordinului din 21.09.2023 a dus efecte negative reputaţiei sale profesionale şi imaginii personale. Pârâtul îi creează condiţii nefavorabile de muncă contrar cerinţelor art.43 a Constituţiei RM. Ca urmare a emiterii actelor ilegale prin care a fost sancţionat, a fost lezată reputaţia sa profesională în faţa colegilor de serviciu, elevilor, părinţilor, familiei. Administraţia şcolii ulterior emiterii ordinului de sancţionare, l-a citit public la şedinţa consiliului pedagogic, ceea ce anterior niciodată astfel de ordine nu se aduceau public la cunoştinţa colectivului prin citirea ordinului. Astfel, în urma acţiunilor pârâtului i-a fost cauzat un prejudiciu moral în mărime de 5 000,00 lei.
9. În drept îşi întemeiază acţiunea pe dispoziţiile prevederilor art. art. 206, 211, 329, 355 Codului muncii, art.art.5, 166-167 Cod procedură civilă al RM.

Poziţia instanţei de fond:

10. Prin hotărârea Judecătoriei Bălţi, sediul central din 04 decembrie 2023 acţiunea civilă înaintată de Serghei Bersan a fost respinsă, totodată, s-a încasat din contul IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu" în beneficiul lui Serghei Bersan cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 2500 lei şi din contul lui Serghei Bersan în beneficiul IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu" cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 2500 lei.

Solicitarea apelantului:

11. Nefiind de acord cu hotărârea instanţei de fond, la 06 decembrie 2023 avocatul Tatiana Guţu, în interesele IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu" a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanţe, prin care a solicitat admiterea apelului înaintat, casarea parţială a hotărârii în latura încasării

cheltuielilor de judecată din contul IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul lui Serghei Bersan cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea privind încasarea cheltuielilor de judecată.

12. Nefiind de acord cu hotărârea instanţei de fond, la 13 decembrie 2023 reclamantul Serghei Bersan a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanţe, prin care a solicitat admiterea apelului înaintat, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri prin care acţiunea civilă să fie admisă integral.
13. Prin încheierea Colegiului civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi din 04 martie 2024 nu s-a dat curs cererilor de apel, s-a acordat termen apelanţilor pentru prezentarea cererii de apel motivate.
14. La 22 martie 2024 apelantul Serghei Bersan a depus cerere de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului înaintat, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri prin care acţiunea înaintată să fie admisă integral. Totodată a solicitat respingerea cerinţei intimatului privind încasarea cheltuielilor de judecată.

Argumentele părţilor:

15. În motivarea cererii de apel s-a invocat temeiuri de fapt şi de drept similare celor din cererea de chemare în judecată. Suplimentar a invocat că, motivul de bază a acţiunii înaintate în instanţa a fost lipsa abaterii disciplinare, lipsa temeiurilor de fapt si de drept pentru aplicarea sancţiunii fără de a fi respectată procedura de aplicare a sancţiunii. În cadrul examinării cauzei s-a constatat cert ilegalitatea Ordinului contestat nr.51 01-06 din data de 21.09.2023, acesta fiind emis contrar normelor de drept, în lipsa abaterii disciplinare, fără a se indica în mod obligatoriu, temeiurile de fapt şi de drept ale aplicării sancţiunii, termenul în care sancţiunea poate fi contestată şi organul în care sancţiunea poate fi contestată. Astfel, deoarece Ordinul nr.70/01-06 din 07.10.2023, modificat prin ordinul nr.71/01-06 din 10.11.2023 "Cu privire la revocarea ordinului nr.51 01-06 din data de 21.09.2023 a fost emis şi adus la cunoştinţa reclamantului după adresarea ultimului în instanţa de judecată, se consideră că reclamantul a avut dreptul pentru a se adresa în instanţa de judecată cu acţiunea dată.
16. La fel reţine apelantul că, concluzia instanţei de judecată expusa în p.39 a hotărârii este una neîntemeiată şi tendenţioasă, şi pune în vina reclamantului faptul că ultimul nu a renunţat la cerinţa privind anularea ordinului din cauza satisfacerii benevole de către pârât a pretenţiei, dar a susţinut în continuare cerinţa şi din acest motiv instanţa conchide de a respinge cerinţa privind anularea ordinului. La fel reţine că, instanţa de judecată nu a ţinut cont de circumstanţe importante stabilite la examinarea litigiului nu a luat în consideraţie faptul că respectivul Ordin nr.51 01-06 din 21.09.2023 a fost revocat de către pârât prin Ordinul nr.70/01-06 din 07.10.2023, modificat prin ordinul nr.71/01- 06 din 10.11.2023, pe când cererea de chemare în judecată a fost înaintată pe 18.10.2023 şi cerinţele reclamantului urmau sa fie admise, iar

hotărârea în partea anulării Ordinului nr.51 01- 06 din 21.09.2023 nu urma a fi pusă în executare.

17. Evocă apelantul că, instanţa de judecată nu a ţinut cont de faptul că apelantul a solicitat anularea ordinului pe motivul lipsei abaterii disciplinare, lipsa temeiurilor de fapt şi de drept ale aplicării sancţiunii, termenul în care sancţiunea poate fi contestată şi organul în care sancţiunea poate fi contestată, iar pârâtul nu a anulat ordinul pe acest temei ci a revocat ordinul pe motiv că au fost comise erori procedurale. Susţine că, emiterea de către administraţie a ordinului nr.51 01-06 din 21.09.2023 prin care a fost sancţionat din prima la mustrare aspră, în lipsa abaterii disciplinare, în lipsa aplicării anterior faţă de sine a sancţiunilor disciplinare confirmă persecuţia administraţiei faţă de apelant şi ilegalitatea actului emis.
18. La fel notează apelantul că, i-a fost cauzat un prejudiciu moral în urma acţiunilor ilegale ale pârâtului, apelantul a suferit, a avut stare de stres, a fost lezată reputaţia sa profesională în faţa colegilor de serviciu, părinţilor, elevilor, familiei.
19. Enunţă în continuare că, nu poate fi reţinut argumentul instanţei referitor la admiterea parţială a cerinţei privind încasarea cheltuielilor de judecată, motivând că suma de 3500 lei nu este o mărime rezonabilă în raport cu complexitatea cauzei, aportul avocatului la soluţionarea cauzei, deoarece apelantul a încheiat contract cu avocatul în mărime de 3500 lei, cu scopul de reprezentare în instanţa de judecată pe un litigiu de muncă, sumă care este reala, rezonabilă şi necesară în coraport cu munca efectuată.
20. La 25 martie 2024 pârâtul IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu”, reprezentat de avocatul Tatiana Guţu a depus cererea de apel motivate prin care a solicitat admiterea apelului înaintat, casarea parţială a hotărârii în latura încasării cheltuielilor de judecată din contul IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul lui Serghei Bersan, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea privind încasarea cheltuielilor de judecată.
21. În motivarea cererii de apel s-a invocat că, în situaţia în care ambele pretenţii ale reclamantului au fost respinse, nu este clar din care motive a fost dispusă încasarea parţială din contul pârâtului a cheltuielilor de asistenţă juridică şi s-a încasat din contul IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul reclamantului cheltuielile de asistenţă juridică în sumă de 2500 lei, astfel instanţa a interpretat eronat legea.
22. În cadrul şedinţei de apel, reprezentantul apelantului-intimat Serghei Bersan, avocatul Denis Duca a susţinut cererea de apel declarată de Serghei Bersan în mod integral cu toate motivele invocate, cu încasarea tuturor cheltuielilor de judecată. Totodată a solicitat respingerea cererii de apel declarate de IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu”.
23. Reprezentantului apelantului-intimatului IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu”, avocatul Tatiana Guţu a susţinut cererea de apel declarată de IP

Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu”, totodată a solicitat respingerea apelului declarat de Serghei Bersan.

Aprecierea instanţei de apel:

24. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, audiind declaraţiile participanţilor la proces, examinând materialele dosarului, Colegiul civil consideră necesar să admită cererile de apel declarate din următoarele motive:
25. În conformitate cu art.362 alin.1 CPC termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
26. Instanţa de apel constată că Judecătoria Bălţi, sediul Central a pronunţat dispozitivul hotărârii la 04 decembrie 2023, iar cererile de apel au fost declarate la 06 decembrie 2023 şi 13 decembrie 2023, prin urmate în termen legal.
27. Conform art.385 lit. c) CPC instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emiţând o nouă hotărâre.
28. În conformitate cu art. 239 CPC al RM hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.
29. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere.
30. Această dispoziţie legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei, de a întări încrederea justiţiabililor în hotărârile judecătoreşti şi de a da posibilitatea instanţelor superioare să-şi exercite controlul judecătoresc.
31. Suplimentar, Colegiul remarcă că hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanţele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanţa judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părţilor şi altor participanţi la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare şi să dovedească faptele ce constituie obiectul probaţiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.
32. În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.
33. Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe

cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

34. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
35. În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1) - (3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligaţia de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanţei judecătoreşti un demers prin care solicită audierea părţii adverse în privinţa acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanţele pe care instanţa le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluţionarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.
36. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.
37. Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.
38. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei

instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părţi şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

39. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor instanţei de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare *(Hirro Balani vs Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).*
40. Raportând dispoziţiile normelor suscitate la circumstanţele cauzei, evaluând soluţia primei instanţe prin prisma raţionalismului pretenţiilor înaintate în raport cu circumstanţele de fapt şi de drept invocate, instanţa de apel consideră că concluzia instanţei de fond urmează a fi casată în parte, reieşind din următoarele.
41. Articolul 5 alin. 1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime
42. Conform art. 210 alin. (3) Codul muncii, ordinul (dispoziţia, decizia, hotărârea) de sancţionare poate fi contestat de salariat în instanţa de judecată în condiţiile art.355.
43. În fapt s-a constatat că Serghei Bersan a formulat prezenta acţiune în judecată către IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu" prin care a solicitat anularea ordinului de aplicarea sancţiunii disciplinare, încasarea prejudiciului moral şi a cheltuielilor de judecată.
44. Prin litigii de muncă se subînţeleg acele divergenţe apărute între părţile raporturilor de muncă, în legătură cu realizarea unui drept la muncă, ce nu pot fi aplanate prin intermediul negocierilor benevole şi pentru soluţionarea cărora este necesar de a apela la o procedură (inclusiv la un organ competent) prevăzută de legislaţie.
45. Conform prevederilor art. 4 Codul Muncii, raporturile de muncă şi alte raporturi legate nemijlocit de acestea sunt reglementate de Constituţia Republicii Moldova, de prezentul cod, de alte legi, de alte acte normative ce conţin norme ale dreptului muncii, şi anume de:
    a) hotărârile Parlamentului;
    b) decretele Preşedintelui Republicii Moldova;
    c) hotărârile şi dispoziţiile Guvernului;
    d) actele referitoare la muncă emise de Ministerul Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale, de alte autorităţi centrale de specialitate, în limita împuternicirilor delegate de Guvern;
    e) actele autorităţilor publice locale;
    f) actele normative la nivel de unitate;
    g) contractele colective de muncă şi convenţiile colective; precum şi

h) de tratatele, acordurile, convenţiile şi alte acte internaţionale la care Republica Moldova este parte.

46. La caz, se constată că problema de drept în prezenta acţiune este raportată la normele de drept material cu privire la anularea ordinului cu privire la aplicarea sancţiunii dsciplinare, şi obligaţia angajatorului de a repara prejudiciul cauzat, aspecte reglementate de Codul Muncii.
47. Conform art. 354 Codul Muncii, se consideră litigii individuale de muncă divergenţele dintre salariat şi angajator privind:
    a) încheierea contractului individual de muncă;
    b) executarea, modificarea şi suspendarea contractului individual de muncă;
    c) încetarea şi nulitatea, parţială sau totală, a contractului individual de muncă;
    d) plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligaţiilor de către una din părţile contractului individual de muncă;
    e) rezultatele concursului;
    f) anularea ordinului (dispoziţiei, deciziei, hotărîrii) de angajare în serviciu, emis conform art.65 alin.(1);
    g) alte probleme ce decurg din raporturile individuale de muncă.
48. În acest context, instanţa de apel constată prezenţa unui litigiu ce reiese din raporturile de muncă.
49. Conform pevederilor art. 45 Codul Muncii, contractul individual de muncă este înţelegerea dintre salariat şi angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcţie, să respecte regulamentul intern al unităţii, dacă este elaborat şi aprobat de angajator, iar angajatorul se obligă să-i asigure condiţiile de muncă prevăzute de prezentul cod, de alte acte normative ce conţin norme ale dreptului muncii, de contractul colectiv de muncă, precum şi să achite la timp şi integral salariul.
50. Conform art. 49 alin. (1) lit. d^1) din Codul muncii, conţinutul contractului individual de muncă este determinat prin acordul părţilor, ţinându-se cont de prevederile legislaţiei în vigoare, şi include specialitatea, profesia, calificarea, funcţia.
51. Conform art. 65 alin. (1) Codul muncii ”în baza contractului individual de muncă negociat şi semnat de părţi, angajatorul emite ordinul (dispoziţia, decizia, hotărîrea) de angajare”.
52. Din suportul probator anexat la materialele cauzei rezultă că, în baza contractului individual de muncă nr. 5, apelantul-intimat Serghei Bersan a fost angajat la IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în calitate de profesor de chitară, pe o perioadă nedeterminată (f.d.6).
53. Potrivit art. 5 lit. o) Codul muncii, unul din principiile de bază ale reglementării raporturilor de muncă şi a altor raporturi legate nemijlocit de acestea, principii ce reies din normele dreptului internaţional şi din cele ale Constituţiei Republicii Moldova, este obligaţia părţilor la contractele colective şi individuale de muncă de a respecta clauzele contractuale, inclusiv dreptul angajatorului de a cere de la

salariat îndeplinirea obligaţiilor de muncă şi manifestarea unei atitudini gospodăreşti faţă de bunurile angajatorului şi, respectiv, dreptul salariatului de a cere de la angajator îndeplinirea obligaţiilor faţă de salariaţi, respectarea legislaţiei muncii şi a altor acte ce conţin norme ale dreptului muncii.

54. Potrivit art. 10 alin. (1) lit. d) Codul muncii, angajatorul are dreptul să tragă salariaţii la răspundere disciplinară şi materială în modul stabilit de prezentul cod şi de alte acte normative.
55. Conform prevederilor art. 201 Codul muncii, disciplina muncii reprezintă obligaţia tuturor salariaţilor de a se subordona unor reguli de comportare stabilite în conformitate cu prezentul cod, cu alte acte normative, cu convenţiile colective, cu contractele colective şi cu cele individuale de muncă, precum şi cu actele normative la nivel de unitate, inclusiv cu regulamentul intern al unităţii.
56. Astfel, disciplina muncii constituie o condiţie obligatorie pentru desfăşurarea activităţii de muncă.
57. Aici Colegiul reţine că, aspectele juridice ale asigurării disciplinei muncii reprezintă un obiectiv urmărit de orice angajator. Respectarea acesteia (a disciplinei muncii) se referă la toţi salariaţii, indiferent de funcţia deţinută. În caz contrar, faptele ilicite sau interzise de lege produc consecinţe negative sub aspectul îndeplinirii necorespunzătoare a sarcinilor de serviciu.
58. Potrivit prevederilor art.206 alin. 1) Codul muncii pentru încălcarea disciplinei de muncă, angajatorul are dreptul să aplice faţă de salariat următoarele sancţiuni disciplinare: a) avertismentul, b) mustrarea, c) mustrarea aspră şi d) concedierea (în temeiurile prevăzute la art.86 alin.1) lit. g)-r)).
59. Art.207 alin.1) Codul muncii prevede că, sancţiunea disciplinară se aplică de organul căruia i se atribuie dreptul de angajare (alegere, confirmare sau numire în funcţie) a salariatului respectiv. Alin.(2) Salariaţilor care poartă răspundere disciplinară conform statutelor sau regulamentelor disciplinare şi altor acte normative li se pot aplica sancţiuni disciplinare şi de organele ierarhic superioare celor indicate la alin.(1).
60. Iar potrivit prevederilor art.208 alin.1) Codul muncii, până la aplicarea sancţiunii disciplinare, angajatorul este obligat să ceară în scris salariatului o explicaţie scrisă privind fapta comisă. Explicaţia privind fapta comisă poate fi prezentată de către salariat în termen de 5 zile lucrătoare de la data solicitării. Refuzul de a prezenta explicaţia cerută se consemnează într-un proces-verbal semnat de un reprezentant al angajatorului şi un reprezentant al salariaţilor. Alin.(2) În funcţie de gravitatea faptei comise de salariat, angajatorul este în drept să organizeze şi o anchetă de serviciu, a cărei durată nu poate depăşi o lună. În cadrul anchetei, salariatul are dreptul să-şi explice atitudinea şi să prezinte persoanei abilitate cu efectuarea anchetei toate probele şi justificările pe care le consideră necesare.
61. Conform art.209 alin.1) Codul muncii, sancţiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o

lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical.

62. Iar potrivit prevederilor.210 alin.1) Codul muncii RM, sancţiunea disciplinară se aplică prin ordin (dispoziţie, decizie, hotărâre), în care se indică în mod obligatoriu: a) temeiurile de fapt şi de drept ale aplicării sancţiunii; b) termenul în care sancţiunea poate fi contestată; c) organul în care sancţiunea poate fi contestată. Alin.(2) Ordinul (dispoziţia, decizia, hotărârea) de sancţionare, cu excepţia sancţiunii disciplinare sub formă de concediere conform art.206 alin.(1) lit.d) care se aplică cu respectarea art.81 alin.(3), se comunică salariatului, sub semnătură sau prin altă modalitate care permite confirmarea recepţionării/înştiinţării, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data emiterii, iar în cazul în care acesta activează într-o subdiviziune interioară a unităţii (filială, reprezentanţă, serviciu desconcentrat etc.) aflate în altă localitate – în termen de cel mult 15 zile lucrătoare şi produce efecte de la data comunicării. Refuzul salariatului de a confirma prin semnătură comunicarea ordinului se fixează într-un proces-verbal semnat de un reprezentant al angajatorului şi un reprezentant al salariaţilor. Alin.(3) Ordinul (dispoziţia, decizia, hotărârea) de sancţionare poate fi contestat de salariat în instanţa de judecată în condiţiile art.355.
63. Prin ordinul IP Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” cu privire la disciplina muncii nr.51 01-06 din 21.09.2023, apelantului Serghei Bersan i-a fost aplicată sancţiunea disciplinară sub formă de mustrare aspră, conform, prevederilor art. 206 alin.1) lit.c) Codul Muncii.
64. Nefiind de acord cu Ordinul nominalizat, la data de 27 septembrie 2023 Serghei Bersan a depus cerere prealabilă către Primăria mun. Bălți, prin care a solicitat anularea ordinului cu privire la disciplina muncii nr.51 01-06 din 21.09.2023 în legătură cu aplicarea eronată a legislației, invocând abuzul de serviciu din partea directorului (f.d.8).
65. Iar, la data de 28 septembrie 2023 ultimul s-a adresat cu cerere prealabilă către directorul Instituției Publice Școala de Arte ,,Ciprian Porumbescu” mun. Bălți, prin care a solicitat anularea ordinului cu privire la disciplina muncii nr.51 01-06 din 21.09.2023, pe motiv că din partea sa nu a fost încălcată disciplina muncii precum şi nesubordonarea administraţiei instituţiei. La fel a menţionat că sancţiunea disciplinară „mustrare aspră”, a fost aplicată în privinţa sa cu încălcarea prevederilor Codului muncii, fiind încălcată procedura de aplicare a sancţiunii disciplinare din partea angajatorului (f.d.7).
66. Drept urmare, Primăria mun. Bălți, Direcția Cultură prin scrisoarea nr.01-11/244 din 10 octombrie 2023, a informat apelantul despre faptul că dreptul la aplicarea sancţiunii aparţine angajatorului şi în corespundere cu Codul administrativ RM, sancţiunea disciplinară poate fi anulată de către angajator sau instanţa de judecată (f.d.10), fapt ce a servit temei de înaintare a prezentei acţiuni în judecată.

67. Prevederile art. 211 alin.2) Codul muncii stipulează că, angajatorul care a aplicat sancţiunea disciplinară este în drept să o revoce în decursul unui an din proprie iniţiativă, la rugămintea salariatului, la demersul reprezentanţilor salariaţilor sau al şefului nemijlocit al salariatului.
68. Potrivit suportului probator anexat la materialele cauzei rezultă că, Ordinului nr. 51 din 21.09.2023 „cu privire la disciplina muncii„ a fost revocat de administraţia Instituţiei Publice Şcoala de Arte ,,Ciprian Porumbescu" mun. Bălţi prin ordinul nr.70/01-06 din 07 octombrie 2023 cu privire la revocarea, modificat prin Ordinul nr. 71/01-06 din 10.11.2023, la etapa de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.
69. În conexiunea celor relatate, instanţa de fond a respins pretenţia reclamantului privind anularea ordinului de sancţionare ca urmare a faptului inexistenţei obiectului litigiului.
70. Colegiul civil consideră că soluţia de respingere a cererii ca rămasă fără obiect, atunci când ceea ce s-a dedus judecăţii, la caz – anularea oridinului de sancţionare, a fost deja executată de pârât de bună voie, înainte de finalizarea procesului, urmare a unei împrejurări intervenite ulterior introducerii cererii de chemare în judecată, este aplicabilă şi justificată sub imperiul prevederilor art. 166 CPC.
71. Potrivit art. 166 CPC, cererea de chemare în judecată trebuie să cuprindă obiectul cererii, obiect care trebuie să îndeplinească următoarele condiţii: să fie licit (deci să nu vină în conflict cu legea), să fie posibil (reclamantul să nu solicite ceva ce nu s-ar putea realiza) şi determinat sau determinabil (în faţa instanţei se rezolvă o neînţelegere concretă, iar nu o problemă de principiu).
72. În această situaţie, hotărârea instanţei se fundamentează pe un raţionament care porneşte de la evaluarea situaţiei faptice a părţilor strict cu privire la obiectul procesului, urmată de identificarea, interpretarea şi aplicarea normelor juridice edictate pentru instituţia juridică în legătură cu care s-au formulat pretenţiile deduse judecăţii. Or, pe parcursul procesului pârâtul a revocat ordinul de sancţionare, respectiv cererea de chemare în judecată sub acest aspect a rămas fără obiect. În ipoteza admiterii cerineţei de anulare a ordinului de sancţionare (revocat), instanţa ar fi fost în imposibilitatea luării unei hotărâri care să poată fi pusă în executare în mod efectiv.
73. În limitele legii procesuale şi ale bunei-credinţe, reclamantul poate pune capăt prin propria sa voinţă procedurii judiciare pe care a declanşat-o, atât printr-o manifestare proprie de voinţă, cât şi prin încheierea unei înţelegeri cu cealaltă parte.
74. Renunţarea la judecată sau tranzacţia părţilor sunt manifestări semnificative ale principiului disponibilităţii care produc iarăşi o încetare a judecăţii fără a fi nevoie de admiterea sau respingerea cererii.
75. Prin urmare, însăşi reclamantul-apelant Bersan Serghei prin susţinerea în continuitate a cerinţei în sensul formulat a condiţionat instanţa de fond la

sancţionarea reclamantului prin soluţia de respingere caracterul nefondat al cerinţei de anulare a ordinului.

76. Totodată, colegiul civil susţine poziţia instanţei de fond privind repsingerea cerinţei lui Bîrsan Serghei ce ţine de compensarea prejudiciului moral.
77. Conform art.90 alin.2) lit.c) Codul muncii, repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în compensarea prejudiciului moral cauzat salariatului. Potrivit alin.(3) al aceluiaşi articol mărimea reparării prejudiciului moral se determină de către instanţa de judecată, ţinându-se cont de aprecierea dată acţiunilor angajatorului, dar nu poate fi mai mică decât un salariu mediu lunar al salariatului.
78. Conform art. 327 alin.(1) Codul muncii, partea contractului individual de muncă (angajatorul sau salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligaţiilor sale de muncă, un prejudiciu material şi/sau moral celeilalte părţi repară acest prejudiciu conform prevederilor codului muncii şi altor acte normative.
79. Conform prevederilor art. 329 Codul Muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material şi cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligaţiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel. Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părţi. Litigiile şi conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluţionează de instanţa de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.
80. Reiterând normele legale citate supra, Colegiul civil consideră justă concluzia instanţei de fond precum că, prejudicial moral nu a fost dovedit, cât şi legătura de cauzalitate dintre faptele pârâtului şi presupusul prejudiciul suferit de reclamant, or, la caz apelantului-intimat Serghei Bersan nu a putut să precizeze în mod concret care sunt ingerinţele şi faptele de discriminare ale pârâtului, precum şi n-a confirmat faptul îngrădirii de către administraţia IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu” a dreptul său de a munci. Sub acest aspect, este de subliniat că doar instanţa judecătorească este abilitată a califica anumite acţiuni/inacţiuni ca reprezentând discriminare, această calificare neputând fi lăsată la aprecierea părţilor.
81. Raportâns circumstanţele de fapt ale cauzei la normele legale citate supra, colegiul civil conchide a fi întemeiată şi legală poziţşia instanţei de fond de respingere a cerinţei lui Bîrsan Serghei de respingere a cerinţei de încasare a prejudiciului moral de la angajatorul său.
82. Referitor la repartizarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil reţine că instanţa de fond în mod eronat a ajuns la concluzia de a încasa din contul pârâtului IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul reclamantului Bîrsan Serghei cheltuielile suportate pentru asistenţa juridică în legătură cu intentarea procesului.

83. În conformitate cu prevederile art.94 alin.1 CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.
84. Potrivit prevederilor art. 90 CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte:
a) sumele plătite martorilor, interpreţilor, experţilor şi specialiştilor;
b) cheltuielile de efectuare a cercetărilor la faţa locului;
c) cheltuielile de înştiinţare şi chemare a părţilor în judecată;
d) cheltuielile de transport şi de cazare suportate de părţi şi de alţi participanţi la proces în legătură cu prezentarea lor în instanţă;
e) cheltuielile suportate de cetăţenii străini şi de apatrizi în legătură cu plata interpretului dacă tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel;
f) cheltuielile de căutare a pîrîtului;
g) cheltuielile de efectuare a expertizei;
h) cheltuielile de executare a actelor judiciare;
i) cheltuielile de asistenţă juridică;
j) cheltuielile de declarare a insolvabilităţii;
k) compensaţiile pentru timpul de muncă pierdut;
l) alte cheltuieli necesare, suportate de instanţă şi de participanţii la proces.
85. Conform prevederilor art. 353 Codul muncii (în vigoare la data înaintării acţiunii în judecată), salariaţii sau reprezentanţii acestora care se adresează în instanţele de judecată cu cereri de soluţionare a litigiilor şi conflictelor ce decurg din raporturile prevăzute la art.348 (inclusiv pentru a ataca hotărârile şi deciziile judecătoreşti privind litigiile şi conflictele vizate) sunt scutiţi de plata cheltuielilor judiciare (a taxei de stat şi a cheltuielilor legate de judecarea pricinii).
86. În contextul dispoziţiilor legal citate Colegiul civil reţine că, reclamantul Serghei Bersan, deşi a pierdut procesul, este scutit de la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv şi de la plata cheltuililor de sistenţă juridică, or, reieşind din prevederile art. 90 CPC, din cheltuielile de judecată a cauzei face parte şi şi cheltuielile de asistenţă juridică.
87. Prin urmare, pretenţia pârâtului-apelant IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu” privind încasarea cheltuielilor de judecată de la Bîrsan Serghei urmează a fi respinsă.
88. De altfel, Colegiul reţine că, în cazul în care a fost respinse pretenţiile reclamantului Bîrsan Serghei privind anularea ordinului de sancţionare şi încasarea prejudiciului moral, nu există nici temei de încasare a cheltuielilor de judecată în favoarea acestuia, or, conform art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, Bîrsan Serghei este partea care a pierdut procesul şi în condiţiile date nu

poate pretinde la compensarea cheltuielilor de judecată din contul pârâtului care procedural a avut câştig de cauză.

89. Reieşind din cele expuse mai sus, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite cererile de apel declarate de Serghei Bersan şi IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu”, a casa parţial hotărârea judecătoriei Bălţi, sediul central din 04 decembrie 2023 în latura compensării cheltuielilor de judecată părţilor, cu emiterea în această latură a unei noi hotărâri de respingere a cererilor părţilor la încasarea cheltuielilor de judecată.
90. În conformitate cu prevederile 385 lit. „c” CPC al RM, Colegiul civil

Decide:

Admite apelurile declarate de Serghei Bersan şi IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu”;

Casează parţial hotărârea judecătoriei Bălţi, sediul Central din 04 decembrie 2023 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Serghei Bersan către IP Şcoala de Arte ”Ciprian Porumbescu” privind anularea ordinului de sancţionare, încasarea prejudiciului moral şi cheltuielilor de judecată, în latura compensării cheltuielilor de judecată părţilor şi în această parte se emite o hotărâre nouă:

Respinge cererea lui Serghei Bersan către IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu” de încasare a cheltuielilor de judecată;

Respinge cererea IP Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu” de încasare a cheltuielilor de judecată de la Serghei Bersan.

În rest hotărârea se menţine fără modificări.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul **Elena Grumeza**

Judecătorii: **Natalia Chircu** **Dumitru Corolevschi**